GENERALINIO ADVOKATO
GEHARD HOGAN IŠVADA,
pateikta 2021 m. balandžio 15 d.[1]

Byla C-650/19 P

Vialto Consulting Kft.
prieš

Europos Komisiją

„Apeliacinis skundas – Ieškinys dėl žalos atlyginimo – Deliktinė atsakomybė – Pasirengimo narystei paramos priemonė – Decentralizuotas valdymas – Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) tyrimas – Patikrinimai vietoje – Reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 – 7 straipsnis – Galimybė susipažinti su kompiuterių duomenimis – Skaitmeninės ekspertizės operacija – Teisėti lūkesčiai – Teisė būti išklausytam – Neturtinė žala“

I. Įvadas

1. Apeliaciniu skundu *Vialto Consulting Kft.* (toliau – *Vialto* arba apeliantė) prašo panaikinti 2019 m. birželio 26 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Vialto Consulting / Komisija* (T-617/17, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:446; toliau – skundžiamas sprendimas). Šiuo sprendimu Teisingumo Teismas atmetė jos ieškinį dėl tariamai patirtos žalos dėl tariamai neteisėtų Europos Komisijos ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (toliau – OLAF) veiksmų, susijusių su jos pašalinimu iš paslaugų teikimo sutarties Nr. TR2010/0311.01-02 /001, atlyginimo.

2. Šiame apeliaciniame skunde keliamas svarbus klausimas dėl to, kaip OLAF atlieka išorės tyrimus, ir, konkrečiau kalbant, dėl skaitmeninės ekspertizės operacijų ribų. Jis taip pat suteikia galimybę išsiaiškinti OLAF įsipareigojimų, kuriuos ši prisiima pradėdama patikrinimą vietoje, poveikį atsižvelgiant į teisėtų lūkesčių principą ir teisės būti išklausytam per procedūrą, kurioje dalyvauja kelios institucijos, kaip antai OLAF, Komisija ir nacionalinė institucija, apimtį.

3. Taigi, nereikia nuvertinti Teisingumo Teismo sprendimo šioje apeliacinėje byloje reikšmės administracinei praktikai, kurią ateityje taikys OLAF, atlikdama išorės tyrimus. Vis dėlto prieš pradedant nagrinėti šiame apeliaciniame skunde pateiktus teisinius klausimus visų pirma reikia išnagrinėti svarbias teisines aplinkybes.

[1] Originalo kalba: anglų.

II. Teisinis pagrindas

A. Reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96

4. 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų [2] 4 straipsnyje nustatyta:

„Patikrinimus ir inspektavimus vietoje parengia ir atlieka Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su atitinkamos valstybės narės kompetentingomis institucijomis, kurioms iš anksto pranešama apie patikrinimų ir inspektavimų objektą, tikslą ir teisinį pagrindą, kad jos galėtų suteikti visą reikalingą pagalbą. Šiuo tikslu atitinkamos valstybės narės pareigūnai gali dalyvauti vietoje atliekamuose patikrinimuose ir inspektavimuose.

Be to, jeigu atitinkama valstybė narė to pageidauja, Komisija gali atlikti patikrinimus ir inspektavimus vietoje kartu su valstybės narės kompetentingomis institucijomis.“

5. Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnyje patikslinta, ką Komisijos inspektoriai gali daryti per atliekamus patikrinimus ir inspektavimus vietoje. Šioje nuostatoje nurodyta:

„1. Komisijos inspektoriai, laikydamiesi nacionalinių teisės aktų ir tokiomis pat sąlygomis kaip ir nacionalinės administracijos inspektoriai, gali naudotis [susipažinti su] visais atitinkamų operacijų duomenimis ir dokumentais, kurie būtini, kad būtų tinkamai atlikti patikrinimai ir inspektavimai vietoje. Jie gali naudotis tokiomis pat inspektavimo priemonėmis kaip ir nacionalinės administracijos inspektoriai, pirmiausia kopijuoti tam tikrus [tinkamus] dokumentus.

Atliekant patikrinimus ir inspektavimus vietoje pirmiausia gali būti tikrinami šie dalykai:

– verslo apskaitos knygos ir dokumentai, pavyzdžiui, sąskaitos-faktūros, sutarčių sąlygos, atlyginimo lapeliai, panaudotų medžiagų ir atlikto darbo ataskaitos bei banko sąskaitų išrašai, kuriuos turi ekonominės veiklos vykdytojas,

– kompiuterių duomenys,

– gamybos, pakavimo ir išsiuntimo sistemos ir būdai,

– fiziškas prekių pobūdžio ir kiekio arba įvykdytų operacijų patikrinimas,

– bandinių ėmimas ir tikrinimas,

– finansuojamų darbų ir investicijų eiga bei investicijų panaudojimas,

– biudžeto ir buhalterinės apskaitos dokumentai,

– finansinis ir techninis subsidijuojamų projektų įgyvendinimas.

2. Jei reikia, valstybės narės Komisijos prašymu imasi tinkamų nacionaliniuose teisės aktuose numatytų atsargumo priemonių, ypač skirtų saugoti įrodymus.“

[2] OL L 292, 1996, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 303.

B. Reglamentas (EB) Nr. 718/2007

6. 2007 m. birželio 12 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 718/2007, įgyvendinančio Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1085/2006, nustatantį Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA)[3], 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei 2, 3 ir 4 dalyse nėra numatyta kitaip, decentralizuotas valdymas, kai Komisija perduoda tam tikrų veiksmų valdymą pagalbą gaunančiai šaliai, bet pasilieka visą galutinę atsakomybę už bendrą biudžeto vykdymą pagal [2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento] (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 [dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (OL L 248, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 74)] 53c straipsnį ir atitinkamas EB sutarčių nuostatas, taikomas pagalbos įgyvendinimui pagal IPA reglamentą.“

7. Šio reglamento 21 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta:

„Pagalbą gaunanti šalis paskiria šias skirtingas įstaigas ir institucijas:

<…>

f) veiklos struktūrą pagal IPA komponentą arba programą;

<…>“

8. Reglamento Nr. 718/2007 28 straipsnio „Veiklos struktūros funkcijos ir pareigos“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Kiekvienam IPA komponentui arba programai sukuriama veiklos struktūra, skirta pagal IPA reglamentą teikiamai pagalbai valdyti ir įgyvendinti.

Veiklos struktūra – tai įstaiga arba įstaigų grupė, veikianti pagalbą gaunančios šalies administracijoje.

2. Veiklos struktūra yra atsakinga už atitinkamos programos arba programų valdymą ir įgyvendinimą laikantis patikimo finansų valdymo principo. <…>“

C. Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013

9. 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999[4] 3 straipsnis susijęs su OLAF atliekamais išorės tyrimais. Jame nustatyta:

„1. [OLAF] vykdo [Reglamentu Nr. 2185/96] Komisijai suteiktus įgaliojimus atlikti patikrinimus ir inspektavimus vietoje valstybėse narėse, o pagal galiojančius bendradarbiavimo bei abipusės pagalbos susitarimus ir kitus teisinius dokumentus – trečiosiose valstybėse ir tarptautinių organizacijų patalpose.

[3] OL L 170, 2007, p. 1.

[4] OL L 248, 2013, p. 1.

<…>

2. Kad nustatytų, ar yra Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos, susijusios su susitarimu ar sprendimu dėl dotacijos ar sutartimi dėl finansavimo Sąjungos lėšomis, atvejis, [OLAF], laikydamasi [Reglamento Nr. 2185/96] nuostatų ir procedūrų, gali atlikti ekonominės veiklos vykdytojų patikrinimus ir inspektavimus vietoje.

3. Patikrinimų ir inspektavimų vietoje metu Tarnybos darbuotojai, atsižvelgiant į taikytiną Sąjungos teisę, veikia laikydamiesi atitinkamos valstybės narės taisyklių bei praktikos ir šiame reglamente numatytų procesinių garantijų.

[OLAF] prašymu atitinkamos valstybės narės kompetentinga valdžios institucija suteikia [OLAF] darbuotojams reikiamą pagalbą, kad pastarieji jiems pavestas užduotis pagal 7 straipsnio 2 dalyje minimą raštišką įgaliojimą atliktų veiksmingai. Jeigu pagal nacionalines taisykles reikalaujama teisminės institucijos leidimo tai pagalbai suteikti, prašoma tokio leidimo.

Atitinkama valstybė narė pagal [Reglamentą Nr. 2185/96] turi užtikrinti, kad [OLAF] darbuotojai turėtų galimybę tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos ir atsižvelgiant į nacionalinę teisę susipažinti su visa su tiriamu atveju susijusia informacija ir dokumentais, kurių prireiktų tam, kad patikrinimai ir inspektavimai vietoje būtų atlikti veiksmingai ir efektyviai.

<…>“

D. OLAF darbuotojams skirtos skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairės

10. OLAF darbuotojams skirtos skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairės (toliau – Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairės) yra OLAF priimtos vidaus taisyklės, kurių turi laikytis OLAF darbuotojai, nustatantys, imantys, fiksuojantys, renkantys, analizuojantys ir saugantys skaitmeninius įrodymus. Jos skirtos, be kita ko, Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 daliai įgyvendinti ir su jomis galima susipažinti OLAF interneto svetainėje.

11. Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairių 4 straipsnis pavadintas „Skaitmeninės ekspertizės operacijos vykdymas – bendroji procedūra“. Jame nustatyta:

„<…>

4.3. Skaitmeninės ekspertizės operacijos pradžioje SĮS [(OLAF dirbantis skaitmeninių įrodymų specialistas)] privalo: 1) užfiksuoti dokumentuose ir nufotografuoti visas skaitmenines laikmenas, kurių ekspertizė bus atliekama, taip pat fizinę aplinką bei išdėstymą; 2) parengti skaitmeninių laikmenų aprašą. Šis aprašas įtraukiamas į skaitmeninės ekspertizės operacijos ataskaitą, prie kurios pridedamos nuotraukos.

4.4. Apskritai SĮS turėtų atlikti visą ekspertizės duomenų paėmimą iš 4.3 punkte nurodytų prietaisų. Jeigu tai įmanoma, SĮS kartu su tyrėju turėtų peržiūrėti šių prietaisų turinį, siekdami nustatyti, ar juose gali būti duomenų, kurie gali būti svarbūs tyrimui, ir ar užtektų paimti tik dalį ekspertizės duomenų. Jeigu taip, SĮS gali atlikti tik dalinį ekspertizės duomenų paėmimą. Atliekant tapataus laikmenos atvaizdo paėmimą, parengiamas trumpas turinio aprašas ir nurodomas SĮS suteiktas bylos numeris.

<…>“

12. Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairių 8 straipsnis pavadintas „Per skaitmeninės ekspertizės operaciją surinktų duomenų tyrimas“. Šioje nuostatoje nurodyta:

„8.1. Grįžęs iš skaitmeninės ekspertizės operacijos SĮS nedelsdamas padaro dvi tapataus skaitmeninio atvaizdo atsargines kopijas juostoje ir jas įdeda į užantspauduotus vokus, ant kurių nurodo unikalius identifikacinius numerius. <…>

8.2. SĮS perkelia tapatų skaitmeninį atvaizdą į teismo ekspertizės laboratorijoje esantį ekspertizės bylų serverį. Taip perkelta byla tampa ekspertizės darbine byla. Kai tik parengiama ekspertizės darbinė byla, SĮS turi nedelsdamas apie tai informuoti tyrėją.

<…>

8.4. Kai jau galima naudotis ekspertizės darbine byla, tyrėjas per Bylų valdymo sistemos (toliau – BVS) ekspertizės duomenų užklausų modulį siunčia rašytines užklausas, siekdamas indeksuoti ekspertizės darbinę bylą, ir atitinkamais atvejais pasitelkia SĮS arba operatyvinės analizės specialistą, kad nustatytų tyrimui svarbius duomenis. Tokioje užklausoje turi būti aprašytas paieškos tikslas ir tyrėjo ieškomų įkalčių ir (arba) įrodymų pobūdis. Atsakydamas į tyrėjo rašytinę užklausą ir kartu su tyrėju SĮS iš ekspertizės darbinės bylos paima paieškos kriterijus atitinkančius duomenis, su kuriais tyrėjas gali susipažinti tik kaip su nekeičiamaisiais duomenimis.

8.5. Galimų įrodymų paieška yra dinamiškas procesas ir jis gali būti sudarytas iš kelių kartotinių operacijų. Paieškos procesas gali apimti ištrintų duomenų pėdsakų nepaskirstytoje vietoje paiešką, paieškoje naudotinų reikšminių žodžių nurodymą arba sudėtingesnes paieškas, kaip antai konkrečios formuluotės arba laikaskalės paieškas.

8.6. Tyrėjas, vadovaujamas SĮS ir naudodamasis teismo ekspertizės laboratorijos įrenginiais, nustato informaciją, kuri gali būti svarbi. Tyrėjas taip pat gali prašyti SĮS atspausdinti atitinkamus failus arba padaryti jų elektroninę kopiją, kuri turi būti pridėta prie atitinkamos BVS bylos medžiagos. Toks teismo ekspertizės laboratorijoje esančių duomenų perdavimas tyrėjui turi būti užfiksuotas BVS ekspertizės duomenų užklausų modulyje, siekiant apsaugoti įrodymų grandinę.

8.7. Baigęs skaitmeninės ekspertizės darbinės bylos tyrimą pagal tyrėjo pateiktą ekspertizės duomenų užklausą SĮS parengia Skaitmeninės ekspertizės ataskaitą, joje apibendrina atliktų ekspertizės veiksmų rezultatus ir išvardija tyrėjui pateiktą informaciją. Ši ataskaita turi būti pridėta prie atitinkamos BVS bylos medžiagos.

8.8. Atlikęs analizę, operatyvinės analizės specialistas parengia skaitmeninės ekspertizės darbinės bylos duomenų ir gautų rezultatų operatyvinės analizės ataskaitą. Ši ataskaita turi būti pridėta prie atitinkamos BVS bylos medžiagos.“

III. Ginčo aplinkybės

13. Ginčo aplinkybės nurodytos skundžiamo sprendimo 1–23 punktuose. Jas galima apibendrinti taip, kaip nurodyta toliau.

14. *Vialto* yra pagal Vengrijos teisę įsteigta bendrovė, teikianti konsultavimo paslaugas privataus ir viešojo sektoriaus įmonėms ir kitiems subjektams.

15. 2011 m. balandžio 22 d. Europos Komisija su Turkijos Respublika sudarė finansavimo susitarimą pagal decentralizuoto valdymo taikant *ex ante* kontrolę sistemą, kuri buvo Turkijos Respublikos nacionalinės programos pagal 2006 m. liepos 17 d. Tarybos reglamente Nr. 1085/2006, nustatančiame Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA)[5], nustatytos Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (toliau – IPA) komponentą „Pereinamojo laikotarpio pagalba ir institucijų kūrimas“ dalis. Paskirtoji veiklos struktūra, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 718/2007 21 straipsnį, buvo Centralizuoto finansavimo ir sutarčių agentūra (toliau – CFSA).

16. 2013 m. gruodžio 17 d. *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* priede (OL 2013/S 244-423607) buvo paskelbtas kvietimas dalyvauti konkurse EuropeAid/132338/D/SER/TR dėl sutarties, skiriamos pagal ribotą procedūrą, dėl išorės kokybės kontrolės paslaugų teikimo pagal projektą TR2010/0311.01 „Žemės sklypų identifikavimo sistemos skaitmenizavimas“ (toliau – aptariamas projektas). Kvietimo dalyvauti konkurse tikslas buvo sudaryti pradinę sutartį pradiniam 26 mėnesių laikotarpiui ir tam buvo numatytas maksimalus 4 500 000 EUR biudžetas. Kvietime dalyvauti konkurse nurodyta perkančioji organizacija buvo CFSA.

17. 2014 m. rugsėjo 19 d. sutartis, dėl kurios buvo paskelbtas aptariamas kvietimas dalyvauti konkurse, buvo sudaryta su *Agrotec SpA* koordinuojamu konsorciumu (toliau – konsorciumas), kurį sudarė penki dalyviai, įskaitant apeliantę. Konsorciumas su CFSA sudarė paslaugų teikimo sutartį Nr. TR2010/0311.01-02/001 (toliau – aptariama sutartis).

18. Pradėjusi tyrimą pagal Reglamento Nr. 883/2013 3 straipsnį dėl įtarimų dėl korupcijos arba sukčiavimo vykdant aptariamą projektą OLAF nusprendė atlikti patikrinimus ir inspektavimus apeliantės patalpose (toliau – patikrinimas vietoje).

19. 2016 m. balandžio 7 d. OLAF suteikė įgaliojimus dviem pareigūnams atlikti patikrinimą vietoje ir skaitmeninės techninės ekspertizės operaciją. Pagal šiuos įgaliojimus patikrinimų vietoje tikslas buvo surinkti pas apeliantę esančius įrodymus dėl galimo jos dalyvavimo tariamai vykdant korupcijos ir sukčiavimo veikas įgyvendinant aptariamą projektą. Skaitmeninės ekspertizės operacijos tikslas buvo gauti, be kita ko, visų apeliantės skaitmeninio pobūdžio objektų, naudojamų aptariamam projektui valdyti, kaip antai stalinių, nešiojamųjų, planšetinių kompiuterių, išorinių ir nešiojamųjų duomenų saugojimo įrenginių, mobiliųjų telefonų ir visų kitų prietaisų, kurie gali būti svarbūs tyrimui, keitimosi duomenimis ir failais serverių, apeliantės ir jos darbuotojų susirašinėjimo el. paštu, taip pat specialių el. pašto dėžučių, kurios gali būti naudojamos tyrimui, kriminalistinę kopiją.

20. Patikrinimas vietoje ir skaitmeninės ekspertizės operacija buvo atlikti 2016 m. balandžio 12–14 d. OLAF parengė kiekvienos patikrinimo dienos ataskaitą. 2016 m. balandžio 14 d. ataskaitoje buvo pažymėta, kad apeliantė atsisakė pateikti OLAF tam tikrą informaciją. Apeliantė pasirašė kiekvieną ataskaitą ir reikiamose vietose pateikė pastabas.

21. 2016 m. gegužės 6 d. apeliantė pateikė OLAF skundą, jame ginčijo tam tikrą šiose ataskaitose pateiktą informaciją ir išdėstė dėl jos pastabas. Be kita ko, ji nurodė, kad privalo bendradarbiauti su OLAF tik tiek, kiek tai susiję su OLAF vykdomo tyrimo dalyku, t. y. aptariamo projekto

[5] OL L 10, 2006, p. 82.

finansavimu, taigi ji privalo pateikti OLAF tik su šio tyrimo dalyku susijusią informaciją. Be to, ji pareikalavo OLAF imtis atitinkamų priemonių dėl jos darbuotojų per patikrinimą vietoje padarytų procedūrinių garantijų pažeidimų. OLAF patvirtino gavusi šį skundą 2016 m. gegužės 18 d.

22. 2016 m. liepos 8 d. raštu OLAF atsakė į apeliantės skundą. Apibendrinusi apeliantės skundus ir nurodžiusi savo tyrimo įgaliojimų apimtį ji nurodė, kad jos tyrėjai turi teisę daryti apeliantės standžiųjų diskų tapačius skaitmeninius atvaizdus ir kad ji nutraukė patikrinimą vietoje, nes apeliantė su ja nebendradarbiavo. Pirma, apeliantė jai neleido išsinešti atrinktos informacijos kopijos, taigi, ir padarytų tapačių skaitmeninių atvaizdų, ir, antra, ji nepateikė prašomos finansinės informacijos. OLAF pridūrė, kad pagal SESV 339 straipsnį ir Reglamento Nr. 883/2013 10 straipsnio 1 dalį užtikrinamas surinktos informacijos konfidencialumas. Ji padarė išvadą, kad, pirma, jos pareigūnai patikrinimą vietoje atliko neperžengdami savo įgaliojimų ribų ir, antra, apeliantės komercinių paslapčių apsauga nėra teisėta priežastis, dėl kurios jiems gali būti neleista atlikti tyrimo. Ji padarė išvadą, kad atliekant patikrinimą vietoje apeliantės procesinės teisės nebuvo pažeistos.

23. 2016 m. rugsėjo 14 d. raštu OLAF pranešė apeliantei, kad atliekant tyrimą dėl įtarimų korupcija arba sukčiavimu, kiek tai susiję su aptariamu projektu, ji yra laikoma suinteresuotuoju asmeniu. Tuomet OLAF jos paprašė per dešimt dienų pateikti pastabas.

24. 2016 m. rugsėjo 23 d. rašte apeliantė pateikė savo pastabas OLAF ir nurodė, kad veikė pagal taikytinas nuostatas, taip pat laikėsi visų OLAF teisėto naudojimosi jos duomenimis sąlygų. Ji pareiškė esanti pasirengusi toliau bendradarbiauti su OLAF ir leisti jai susipažinti su visais svarbiais duomenimis, kurie gali būti surinkti OLAF atliekant tyrimą.

25. 2016 m. rugsėjo 29 d. CFSA pranešė *Agrotec* apie patikrinimą vietoje apeliantės patalpose ir apie tai, kad ji nesutiko leisti OLAF susipažinti su tam tikra informacija, kurios ši prašė tyrimui atlikti. Ji pridūrė, kad, OLAF nuomone, apeliantė savo elgesiu pažeidė aptariamai sutarčiai taikytinų bendrųjų sąlygų (toliau – bendrosios sąlygos) 25 straipsnį ir kad ji išnagrinėjo situaciją su kompetentingomis Komisijos tarnybomis. Galiausiai CFSA pranešė *Agrotec*, kuri, jos teigimu, pagal bendrąsias sąlygas yra vienintelis subjektas, su kuriuo CFSA palaiko ryšius dėl visų sutartinių ir finansinių klausimų, kad dėl nurodytų priežasčių ji stabdo visų *Agrotec* jai išrašytų sąskaitų apmokėjimą bent jau iki OLAF tyrimo pabaigos.

26. 2016 m. rugsėjo 30 d. *Agrotec* nusiuntė apeliantei CFSA raštą, gautą išvakarėse. Ji paprašė *Vialto* nedelsiant su OLAF išsiaiškinti savo situaciją ir, antra, pranešti *Agrotec*, taip pat kitiems konsorciumo nariams, apie savo padarytus pažeidimus, dėl kurių buvo pradėtas OLAF tyrimas. *Agrotec* pridūrė, kad pasilieka teisę imtis būtinų priemonių, be kita ko, per CFSA, kad apsaugotų savo interesus nuo apeliantės tariamai įvykdytų veiksmų, nesuderinamų su jų partneryste.

27. 2016 m. spalio 4 d. raštu apeliantė informavo *Agrotec* apie OLAF vykdomo su ja susijusio tyrimo eigą ir nusiuntė *Agrotec* savo susirašinėjimą su OLAF. Be to, apeliantė informavo *Agrotec* apie priežastis, dėl kurių manė, kad, atsižvelgiant į bendrąsias sąlygas, CFSA sprendimas sustabdyti su aptariama sutartimi susijusius mokėjimus, yra nepateisinamas.

28. 2016 m. spalio 6 d. CFSA informavo *Agrotec*, kad OLAF jai pranešė apie vykdomą tyrimą ir kadangi dar nebuvo priimtos priemonės, kurių reikia imtis dėl apeliantės, Komisija rekomendavo CFSA sustabdyti visus mokėjimus konsorciumui iki OLAF tyrimo pabaigos.

29. 2016 m. spalio 13 d. raštu Komisijos Europos kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinis direktoratas (toliau – Plėtros GD) informavo CFSA apie bendrųjų taisyklių 25 straipsniui prieštaraujantį apeliantės atsisakymą bendradarbiauti OLAF atliekant tyrimą ir paprašė jos imtis būtinų priemonių pagal minėtas bendrąsias sąlygas ir šiuo tikslu apsvarstyti galimybę kaip vieną iš priemonių taikyti aptariamos sutarties arba jos dalies, kurią vykdo apeliantė, vykdymo sustabdymą pagal bendrųjų sąlygų 25 ir 35 straipsnius. Jis pridūrė manantis, kad apeliantei pagal aptariamą sutartį mokamos sumos negali būti finansuojamos iš Sąjungos biudžeto, ir paprašė CFSA tiksliai nustatyti šias sumas.

30. 2016 m. lapkričio 9 d. raštu OLAF informavo apeliantę apie tai, kad jos tyrimas baigtas ir galutinė tyrimo ataskaita perduota Plėtros GD, taip pat apie savo rekomendaciją šiam GD imtis tinkamų priemonių siekiant užtikrinti procedūrų ir sankcijų taikymą dėl apeliantės įvykdyto šiurkštaus bendrųjų sąlygų pažeidimo.

31. 2016 m. lapkričio 11 d. raštu CFSA informavo *Agrotec* apie OLAF tyrimo užbaigimą ir jos išvadą, kad apeliantė pažeidė bendrųjų sąlygų 25 straipsnį. CFSA informavo *Agrotec* ir apie savo sprendimą visais atžvilgiais pašalinti apeliantę iš aptariamos sutarties ir toliau vykdyti šią sutartį, užuot visiškai ją sustabdžius, kaip, be kita ko, rekomendavo Plėtros GD. Taigi CFSA paprašė *Agrotec* nedelsiant nuo 2016 m. lapkričio 11 d. nutraukti apeliantės veiklą ir imtis priemonių, būtinų siekiant ją pašalinti iš konsorciumo, t. y. parengti papildomą susitarimą prie aptariamos sutarties.

32. 2016 m. lapkričio 17 d. *Agrotec* ir konsorciumo nariai, išskyrus apeliantę, pasirašė papildomą susitarimą prie jų tarpusavyje sudarytos bendradarbiavimo sutarties, kurio tikslas – iš naujo paskirstyti darbus tarp šių narių. 2016 m. gruodžio 5 d. CFSA adresuotu raštu apeliantė ginčijo pašalinimą iš aptariamos sutarties. 2017 m. sausio 10 d. CFSA atmetė apeliantės argumentus. 2016 m. gruodžio 13 d. CFSA ir *Agrotec* pasirašė papildomą susitarimą prie aptariamos sutarties, siekdamos pašalinti apeliantę iš konsorciumo narių sąrašo ir nustatyti atitinkamas, be kita ko, finansines, pasekmes.

33. 2017 m. sausio 6 d. raštu CFSA pranešė *Agrotec*, kad suma, atitinkanti apeliantės dalyvavimą vykdant aptariamą sutartį, yra 182 350,75 EUR ir kad ji nėra tinkama finansuoti iš Europos Sąjungos biudžeto, nes apeliantė pažeidė sutartinius įsipareigojimus.

IV. Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

34. 2017 m. rugsėjo 7 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Vialto* ieškinį, juo ši prašė priteisti iš Komisijos 320 944,56 EUR turtinės žalos ir 150 000 EUR neturtinės žalos, tariamai patirtos dėl Komisijos ir OLAF neteisėtų veiksmų, susijusių su jos pašalinimu iš aptariamos sutarties, atlyginimą su palūkanomis.

35. Šį ieškinį *Vialto* grindė dviem pagrindais, susijusiais su OLAF veiksmų neteisėtumu – ji tvirtino, kad buvo pažeista, pirma, Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalis ir, antra, teisė į gerą administravimą, nediskriminavimo, proporcingumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai. Be to, *Vialto* nurodė priekaištą dėl Komisijos veiksmų neteisėtumo ir teigė, kad buvo pažeista teisė būti išklausytam.

36. Per Bendrojo Teismo posėdį *Vialto* atsisakė reikalavimo atlyginti turtinę žalą ir sumažino prašomą atlyginti tariamai patirtą neturtinę žalą iki 25 000 EUR su palūkanomis.

37. Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas, konstatavęs, kad Komisija klaidingai ginčijo jo jurisdikciją ir remdamasi šiuo pagrindu – ieškinio priimtinumą, atmetė visus *Vialto* nurodytus kaltinimus dėl OLAF ir Komisijos veiksmų neteisėtumo, taigi, ir visą ieškinį.

38. Bendrasis Teismas visų pirma nusprendė, kad duomenys, su kuriais OLAF darbuotojai prašė leisti susipažinti šioje byloje, gali būti laikomi svarbiais OLAF tyrimui ir kad tapataus skaitmeninio atvaizdo padarymas priklauso Komisijos kompetencijai pagal Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį. Tuomet jis nusprendė, kad, kai OLAF darbuotojai paprašė *Vialto* leisti susipažinti su šiais duomenimis, kad galėtų juos išanalizuoti, jie nepažeidė tos nuostatos.

39. Toliau Bendrasis Teismas atmetė *Vialto* argumentus, susijusius su OLAF padarytu teisės į gerą administravimą, nediskriminavimo, proporcingumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų pažeidimu. Dėl pastarojo principo Bendrasis Teismas, priminęs sąlygas, kurios turi būti įvykdytos, kad asmuo galėtų juo remtis, konstatavo, kad nagrinėjamu atveju būtent po to, kai *Vialto* atsisakė patenkinti OLAF darbuotojų teisėtus prašymus surinkti duomenis, šie sutiko nukrypti nuo Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairėse nustatytos tvarkos, kiek tai susiję su duomenų gavimo ir tvarkymo vieta ir tam naudojama laikmena.

40. Galiausiai Bendrasis Teismas atmetė *Vialto* kaltinimą, susijusį su tuo, kad Komisija pažeidė jos teisę būti išklausytai, ir konstatavo, kad, pirma, *Vialto* pateikė pastabas dėl patikrinimo vietoje OLAF adresuotuose raštuose ir, antra, sprendimą pašalinti *Vialto* iš aptariamos sutarties priėmė CFSA, nesaistoma Plėtros GD dėl to pateikto pareiškimo.

V. Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

41. Apeliaciniame skunde *Vialto* Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamą sprendimą,

– priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant šią bylą ir bylą Bendrajame Teisme.

42. *Vialto* pažymi, kad, jeigu Teisingumo Teismas panaikintų skundžiamą sprendimą, ji paliktų jam spręsti, ar grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą.

43. Komisija Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti apeliacinį skundą kaip nepagrįstą,

– priteisti iš *Vialto* bylinėjimosi išlaidas.

VI. Apeliacinis skundas

44. Apeliaciniam skundui pagrįsti apeliantė nurodo tris pagrindus.

45. Visų pirma, pateikdama pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą, *Vialto* teigia, kad Bendrasis Teismas, taikydamas Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį, iškraipė kai kurias faktines aplinkybes ir padarė teisės klaidų. Nurodydama antrąjį apeliacinio skundo pagrindą *Vialto* tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir nepakankamai motyvavo sprendimą dėl

teisėtų lūkesčių apsaugos principo tariamo pažeidimo. Galiausiai *Vialto* nurodytas trečiasis apeliacinio skundo pagrindas susijęs su faktinių aplinkybių iškraipymu ir teisės klaidomis, padarytomis nagrinėjant teisės būti išklausytam pažeidimą. Dabar siūlau kiekvieną iš šių pagrindų nagrinėti iš eilės.

A. Pirmasis apeliacinio skundo pagrindas, susijęs su iškraipymu ir teisės klaidomis, padarytomis nagrinėjant OLAF tariamai padarytą Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalies pažeidimą

1. Šalių argumentai

46. Pirmajame apeliacinio skundo pagrinde apeliantė nurodo skundžiamo sprendimo 74, 75, 77, 79, 80 ir 83 punktus ir teigia, kad šiuose punktuose yra iškraipytos kai kurios faktinės aplinkybės ir padaryta teisės klaidų, nes Bendrasis Teismas nusprendė, kad OLAF nepažeidė Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalies. Pirmasis pagrindas iš esmės susideda iš trijų dalių.

a) Pirmoji dalis (skundžiamo sprendimo 80 punktas)

47. Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmojoje dalyje apeliantė tvirtina, kad Bendrasis Teismas dvejopai iškraipė faktines aplinkybes ir taip padarė teisės klaidą.

48. Pirmiausia ji teigia, kad ieškinys Komisijai buvo pareikštas ne dėl OLAF prašymo leisti susipažinti su skundžiamo sprendimo 71 straipsnyje Bendrojo Teismo išvardytais duomenimis, o dėl OLAF prašymo leisti surinkti, t. y. paimti ir išsinešti, su tyrimu nesusijusius objektus. Taigi, Bendrasis Teismas klaidingai įvertino faktines aplinkybes ir priėmė sprendimą dėl klausimo, kuris šioje byloje niekada nebuvo iškeltas, būtent dėl teisės *ištirti* įmonės, kurios atžvilgiu atliekamas tyrimas, duomenis, užuot nagrinėjęs teisę *surinkti* duomenis, nesusijusius su tiriamu klausimu. Antra, apeliantė priduria, kad dėl šios painiavos buvo padaryta teisės klaida, nes Bendrasis Teismas turėjo aiškinti Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį taip, kad pagal ją suteikiama ne plati tyrimo teisė, taikoma visiems šioje nuostatoje nurodytiems duomenims, o tik teisė surinkti vien tuos duomenis, kurie susiję su tiriamu klausimu. Trečia, priešingai, nei nurodyta skundžiamo sprendimo 80 punkte, *Vialto* iš tiesų suteikė OLAF galimybę susipažinti su septynių kategorijų duomenimis, išvardytais to paties sprendimo 71 punkte, t. y. teisę juos ištirti.

49. Komisija pritaria Bendrojo Teismo argumentams ir mano, kad iš Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalies, kurioje aiškiai numatyta galimybė susipažinti su duomenimis ir juos kopijuoti, teksto išplaukia, jog tapačių skaitmeninių atvaizdų darymas ir gabenimas į OLAF patalpas yra Komisijos kompetencija.

50. Komisija tvirtina, kad Bendrasis Teismas puikiai suprato ginčo dalyką ir išnagrinėjo, ar OLAF teisėtai paprašė leidimo surinkti ginčijamus duomenis, kad galėtų atlikti tyrimą. Pirma, ji mano, kad *Vialto* savavališkai atskiria galimybę susipažinti su duomenimis ir jų rinkimą. Atliekant skaitmeninę ekspertizę, toks atskyrimas yra neįmanomas ir klaidingas. Iš tiesų tokia galimybė susipažinti su duomenimis yra naudinga tik jeigu atitinkami duomenys surenkami tam, kad juos būtų galima apdoroti naudojant specialią programinę įrangą. Tik po šių skirtingų etapų OLAF tyrėjams gali būti faktiškai sudaryta galimybė susipažinti su atitinkamais duomenimis. Antra, negalima pripažinti, kad skundžiamo sprendimo 80 punkte Bendrojo Teismo vartojami žodžiai „galimybė susipažinti su duomenimis“ reiškia klaidingą faktų pateikimą. Tokios galimybės

susipažinti prašoma tiesiogiai dėl tam tikrų duomenų, kaip antai sandorių, ir netiesiogiai dėl kitų duomenų, būtent siekiant sukurti tapatų skaitmeninį atvaizdą. Vis dėlto *Vialto* tariamai nesuteikė galimybės faktiškai susipažinti su atitinkamais duomenimis.

b) Antroji dalis (skundžiamo sprendimo 74, 75 ir 83 punktai)

51. Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antrojoje dalyje apeliantė pateikia kelis argumentus, kuriais siekia įrodyti Bendrojo Teismo klaidas, padarytas nagrinėjant OLAF įgaliojimus rinkti duomenis.

52. Pirmiausia ji teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes nepagrindė skundžiamo sprendimo 74 punkte padarytos išvados, kad duomenys, kuriuos OLAF prašė leisti surinkti, buvo susiję su atitinkamomis operacijomis ir būtini, kad būtų tinkamai atliktas patikrinimas vietoje, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį. Antra, tokia išvada būtų savavališka, taigi, joje būtų padaryta teisės klaida, nes, kol nėra atlikta paieška pagal reikšminį žodį, negalima pripažinti, kad visi OLAF paprašyti duomenys susiję su atitinkamomis tyrimo operacijomis ir būtini, kad tas tyrimas būtų tinkamai atliktas. Trečia, Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes, kai skundžiamo sprendimo 75 punkte konstatavo, kad *Vialto* tik prieštaravo šių duomenų rinkimui į laikmenas, kurios turėjo būti nugabentos į OLAF patalpas. *Vialto* nuo pat pradžių bendrai prieštaravo duomenų, nesusijusių su aptariamu projektu, rinkimui.

53. Savo ruožtu Komisija pritaria Bendrojo Teismo argumentams ir mano, kad surinkti prašomus duomenis buvo būtina, siekiant tinkamai atlikti patikrinimą vietoje.

54. Pirma, skundžiamo sprendimo 74 punkte padaryta išvada grindžiama skaitmeninės ekspertizės operacijų pobūdžiu, taigi, ji jokiu būdu nėra savavališka. Antra, OLAF prašymas surinkti duomenis buvo susijęs ne su visais *Vialto* duomenimis, o tik su remiantis objektyviais kriterijais *ratione personae* ir *ratione temporis* apibrėžtais elementais. *Vialto* neteisingai supranta skaitmeninės ekspertizės operacijų pobūdį – ji mano, kad prieš renkant duomenis reikia atlikti paiešką pagal reikšminį žodį. Be to, 2018 m. liepos 12 d. Sprendime *Nexans France ir Nexans / Komisija* (T-449/14, EU:T:2018:456) Bendrasis Teismas patvirtino nagrinėjamo metodo pagrįstumą Komisijai atliekant patikrinimus konkurencijos srityje pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101 ir 102] straipsniuose, įgyvendinimo[6] 20 straipsnį. Trečia, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 75 punkte tik nurodė *Vialto* prieštaravimą dėl duomenų saugojimo laikmenose, kurios vėliau turėjo būti nugabentos į OLAF patalpas, ir *Vialto* to nepaneigė.

c) Trečioji dalis (skundžiamo sprendimo 77 ir 79 punktai)

55. Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo trečiojoje dalyje apeliantė tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai atmetė kaip nereikšmingus *Vialto* argumentus, grindžiamus profesinių paslapčių saugojimu ir su jos verslo partneriais sudarytų sutarčių nuostatomis, kuriais ji rėmėsi, siekdama patraukti Sąjungą deliktinėn atsakomybėn. Tokie argumentai būtų reikšmingi siekiant nustatyti, kad OLAF pažeidė Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį, nes jie įrodytų, kad *Vialto* nurodytos išlygos dėl su tyrimu nesusijusių duomenų rinkimo buvo pagrįstos. Vis dėlto pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją *Vialto* būtų turėjusi įrodyti, kad tokių išlygų suformulavimas nėra piktnaudžiavimas teisėmis. Ji priduria, kad Bendrasis Teismas iškraipė

[6] OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205.

faktines aplinkybes, kai nusprendė, kad negali būti laikoma, jog OLAF ją vertė pažeisti profesinį slaptumą arba su verslo partneriais sudarytų sutarčių sąlygas, nes ji niekur nenurodė, kad OLAF ją vertė taip elgtis.

56. O Komisija daro išvadą, kad pirmojo pagrindo trečiąją dalį reikia atmesti, nes ji neturi reikšmės ir bet kuriuo atveju yra nepagrįsta.

57. Pirma, profesine paslaptimi ir su ja susijusiomis sutarčių nuostatomis grindžiami argumentai, pateikti dėl galimo jos piktnaudžiavimo teisėmis įrodymo, yra nauji, todėl nepriimtini. Bet kuriuo atveju skundžiamo sprendimo 78 punkte Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad nurodytos su apeliantės verslo partneriais sudarytų sutarčių konfidencialumo sąlygos yra nesvarbios dėl OLAF darbuotojams taikomos pareigos užtikrinti slaptumą. Antra, kiek tai susiję su Bendrojo Teismo išvada, kad OLAF nevertė *Vialto* pateikti konfidencialios informacijos, *Vialto* neteisingai aiškino skundžiamą sprendimą, nes iš tokios išvados tik išplauktų, kad nereikia papildomai tirti konfidencialumo sąlygų.

2. Analizė

58. Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo trečioji dalis susijusi su specifiniu klausimu. Vis dėlto iš esmės pirmos dvi šio apeliacinio skundo pagrindo dalys susijusios su tuo pačiu klausimu, t. y. su OLAF įgaliojimų vykdant skaitmeninės ekspertizės operaciją pagal Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį apimtimi, ir jas abi galima patogiai nagrinėti kartu.

a) Pirmosios dvi dalys

59. Prieš iš esmės analizuodamas apeliantės argumentus, pateiktus jos apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmose dviejose dalyse, norėčiau išnagrinėti (tam, kad atmesčiau) tose pirmose dviejose dalyse pateiktus argumentus, grindžiamus faktinių aplinkybių iškraipymu ir nepakankamu motyvavimu.

1) Faktinių aplinkybių iškraipymas ir nepakankamas motyvavimas

60. Pirma, kiek tai susiję su skundžiamo sprendimo 80 punktu, apeliantė tvirtina, kad Bendrasis Teismas klaidingai įvertino faktines aplinkybes ir priėmė sprendimą dėl klausimo, kuris šioje byloje niekada nebuvo iškeltas, būtent dėl teisės atlikti *Vialto* duomenų tyrimą, užuot išnagrinėjęs teisę rinkti su tiriamu klausimu nesusijusius duomenis.

61. Aš pats manau, kad tokiam skundžiamo sprendimo 80 punkto aiškinimui galima pagrįstai pritarti atsižvelgiant į tai, kas nurodyta to paties sprendimo 62 ir 75 punktuose. Pirma, skundžiamo sprendimo 62 punkte Bendrasis Teismas nurodo, kad apeliantė skundžiasi, jog OLAF prašė sudaryti galimybę *rinkti* su aptariamu tyrimu nesusijusius duomenis ir taip pažeidė Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį. Antra, skundžiamo sprendimo 75 punkte Bendrasis Teismas priduria, kad apeliantė tvirtino, jog leido OLAF tyrėjams *susipažinti* su visais prašomais duomenimis, bet prieštaravo tų duomenų *rinkimui*. Taigi, atsižvelgiant į šiuos du punktus akivaizdu, kad Bendrasis Teismas puikiai suprato, ką apeliantė iš tiesų teigė dėl OLAF, taigi, ir šiame teisme pareikšto ieškinio dalyką.

62. Antra, atrodo, kad apeliantė neteisingai aiškino skundžiamo sprendimo 75 punktą. Iš tiesų šiame punkte Bendrasis Teismas tik atkreipia dėmesį į *Vialto* prieštaravimą duomenų rinkimui į laikmeną, kuri „turėjo būti išgabenta iš jos patalpų“ – *Vialto* to neginčija. Vis dėlto šis klausimas nesusijęs su klausimu, ar naudojama laikmena priklauso *Vialto*.

63. Trečia, pažymėtina, kad skundžiamo sprendimo 80 punkte pateikta Bendrojo Teismo išvada dėl jo taikomo Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio aiškinimo. Priešingai, nei tvirtina apeliantė, jame nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nekalbama apie *Vialto* elgesį. Taigi skundžiamo sprendimo 80 punkte neužsimenama apie tai, kad apeliantė neleido susipažinti su skundžiamo sprendimo 71 punkte išvardytų kategorijų duomenimis. Be to, tokia išvada neišplaukia ir iš ankstesnių skundžiamo sprendimo punktų.

64. Ketvirta, apeliantė kritikuoja tai, kad skundžiamo sprendimo 74 punkte Bendrojo Teismo padaryta išvada, kad turi būti pripažįstama, jog duomenys, kuriuos OLAF prašė leisti surinkti, yra susiję su atitinkamomis operacijomis ir būtini, kad būtų tinkamai atliktas patikrinimas vietoje, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį, nėra pakankamai motyvuota.

65. Vis dėlto, kaip rodo žodžiai „Ως εκ τούτου“ skundžiamo sprendimo proceso kalba (juos galima išversti kaip „vadinasi“ arba „taigi“), šiame punkte padaryta tarpinė išvada grindžiama ankstesnėmis Bendrojo Teismo pastabomis, konkrečiau kalbant, pateiktomis 66–73 punktuose. Taigi, skundžiamo sprendimo 74 punkte pateiktas teiginys yra visiškai suprantamas ir pakankamai pagrįstas.

2) Teisės klaidos aiškinant Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį

66. Dviejuose skirtinguose pagrinduose apeliantė kritikuoja skundžiamame sprendime Bendrojo Teismo pateiktą Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalies aiškinimą atsižvelgiant į specifines skaitmeninės ekspertizės operacijos aplinkybes. Visų pirma, priešingai pateiktam aiškinimui, Bendrasis Teismas turėjo aiškinti šią nuostatą taip, kad ji apima ne plačią tyrimo teisę, taikomą visiems duomenims, kuriems taikoma ši nuostata, o tik teisę rinkti vien tuos duomenis, kurie yra susiję su tiriamu klausimu. Be to, toks aiškinimas dar būtų ir savavališkas, nes, atsižvelgiant į tai, kad nebuvo atlikta paieška pagal reikšminį žodį, negalima daryti prielaidos, kad visi OLAF paprašyti duomenys buvo susiję su tiriamomis operacijomis, todėl galėjo būti surinkti.

67. Šioje vietoje naudinga priminti, kad Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog, pirma, Komisijos inspektoriai, „laikydamiesi nacionalinių teisės aktų ir tokiomis pat sąlygomis kaip ir nacionalinės administracijos inspektoriai, gali *naudotis* [*susipažinti* su] visais atitinkamų operacijų duomenimis ir dokumentais, kurie būtini, kad būtų tinkamai atlikti patikrinimai ir inspektavimai vietoje [ir, antra] jie gali <…> *kopijuoti* tam tikrus [tinkamus] dokumentus“[7].

[7] Išskirta mano.

68. Nėra abejonių, kad OLAF vykdant skaitmeninės ekspertizės operacijas pagal Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį kyla sunkumų [8]. Pakanka pažvelgti į Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl bendradarbiavimo su Europos prokuratūra ir OLAF tyrimų veiksmingumo iš dalies keičiamas [Reglamentas Nr. 883/2013] [9], ir anksčiau pateiktą Reglamento Nr. 883/2013 taikymo vertinimą [10].

69. Iš tiesų šiame vertinime, be kita ko, daroma išvada, kad OLAF kompetencija vykdyti skaitmeninės ekspertizės operacijas nustatyta nepakankamai aiškiai ir tiksliai. Pagal Reglamento Nr. 883/2013 taikymo vertinimo galutinę ataskaitą šiuos trūkumus lemia du veiksniai. Pirmasis susijęs su tuo, kad OLAF kompetencija vykdyti skaitmeninės ekspertizės operacijas per išorės tyrimus priklauso nuo nacionalinių nuostatų ir praktikos, kurios skirtingose valstybėse narėse skiriasi ir arba yra neaiškios, arba jų visai nėra [11].

70. Taigi, toje Reglamento Nr. 883/2013 taikymo vertinimo dalyje nustatyta problema iš tikrųjų yra, pirma, Reglamento Nr. 2185/96 ir Reglamento Nr. 883/2013 ir, antra, nacionalinės teisės aktų sistemos, pagal kurią vykdoma skaitmeninės ekspertizės operacija, sąveika.

71. Vis dėlto nagrinėjamu atveju iš 2016 m. balandžio 12 d. *Vialto* patikrinimo vietoje ataskaitos matyti, kad Vengrijos kovos su sukčiavimu koordinavimo struktūros (AFCOS) atstovas dalyvavo pirmąją patikrinimo dieną. Be to, neteigiama, kad vykdant skaitmeninės ekspertizės operaciją, apibrėžtą OLAF tyrėjams OLAF generalinio direktoriaus išduotame įgaliojime, buvo pažeistos taikytinos nacionalinės teisės nuostatos arba kad jos vykdymas prieštaravo dalyvaujančio nacionalinio pareigūno nuomonei. Taigi, šiomis aplinkybėmis reikia nustatyti tik tai, kokio pobūdžio skaitmeninės ekspertizės paiešką leidžiama atlikti remiantis vien Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalimi.

72. Išnagrinėjus Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį, paaiškėja dvi aplinkybės. Pirmiausia, šios nuostatos antroje pastraipoje aiškiai nurodyta, kad atliekant patikrinimus ir inspektavimus vietoje gali būti tikrinami kompiuterių duomenys. Antra, iš tos pačios nuostatos pirmos pastraipos išplaukia, kad tai neišvengiamai reiškia galimybę susipažinti su visa kompiuterių duomenų forma turima su atitinkamomis operacijomis susijusia informacija ir dokumentais, kurie būtini tam, kad būtų tinkamai atlikti patikrinimai ir inspektavimai vietoje, taip pat teisę kopijuoti tinkamus dokumentus. Taigi, atsižvelgiant į šį tekstą galima daryti išvadą, kad teisė susipažinti, kuri praktiniais sumetimais turi būti plati, ir teisė kopijuoti, kuri, priešingai, taikoma tik tinkamiems dokumentams, skiriasi. Tai logiška: siekiant *rasti* svarbią informaciją, būtina *ieškoti* visur, kur šią informaciją galima rasti.

73. Tokį aiškinimą patvirtina patikrinimo vietoje atlikimo aplinkybės ir tikslas. Iš tiesų, kaip nurodyta Reglamento Nr. 2185/96 8 straipsnio 3 dalyje, turi būti parengta patikrinimo arba inspektavimo vietoje ataskaita ir prie jos turi būti pridėta Reglamento Nr. 2185/96 „7 straipsnyje nurodyta medžiaga ir patvirtinamieji dokumentai“. Taip parengtos ataskaitos laikomos priimtinais įrodymais administracine arba teismo tvarka nagrinėjant bylas valstybėje narėje, kai

[8] Nors Reglamente Nr. 2185/96 kalbama apie Komisijos inspektorius, dabar šią kompetenciją įgyvendina OLAF pagal Komisijos sprendimo 1999/352 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) įsteigimo (OL L 136, 1999, p. 20; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 110) 2 straipsnį ir Reglamento Nr. 883/2013 3 straipsnio 1 dalį.

[9] COM(2018) 338 *final*.

[10] Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai pavadinimu „[Reglamento Nr. 883/2013] taikymo vertinimas“ (COM(2017) 589 *final*).

[11] Žr. Reglamento Nr. 883/2013 taikymo vertinimo galutinės ataskaitos 4.2.2.4 punktą „Baigiamosios pastabos“ (versijos anglų k. p. 97). Primintina, kad Reglamento Nr. 883/2013 3 straipsnio 2 dalyje aiškiai nurodyta, jog ekonominės veiklos vykdytojų patikrinimus ir inspektavimus vietoje OLAF gali atlikti laikydamasi Reglamento Nr. 2185/96 nuostatų ir procedūrų.

nustatoma, kad tai būtina. Vis dėlto tik dokumentai, susiję su pažeidimu, dėl kurio vyksta administracinis arba teismo procesas – kitaip tariant, svarbūs šiam procesui – iš esmės gali būti priimtini įrodymai.

74. Atliekant skaitmeninės ekspertizės operaciją tai reiškia, kad OLAF turi būti sudaryta galimybė susipažinti su visais OLAF generalinio direktoriaus išduotame įgaliojime nurodytuose prietaisuose esančiais kompiuterių duomenimis tam, kad ji galėtų nustatyti, kurie iš šių duomenų susiję su atitinkama operacija. Tai nustatyti įmanoma tik gavus „tapatų skaitmeninį atvaizdą“, kuris Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairėse apibrėžtas kaip „skaitmeninėje laikmenoje esančių originalių duomenų kriminalistinė (bitų lygmens) kopija <…> saugoma dvejetainiu formatu su unikalia maišos verte“ [12]. Taigi šio duomenų rinkimo kopijuojant ir sukuriant atvaizdą nereikėtų painioti su dokumentų kopijavimu, apie kurį kalbama Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalyje. Šis tapatus skaitmeninis atvaizdas būtinas atsižvelgiant į informacines technologijas, nes šis atvaizdas sudaro galimybę atlikti paieškas pagal reikšminį žodį, naudojant specialią kriminalistinę programinę įrangą, ir taip nustatyti su aptariamu projektu susijusius duomenis. Tik po šio proceso etapo, t. y. po to, kai programinė įranga nustato, kad tam tikri dokumentai gali būti svarbūs, OLAF tyrėjai turi teisę susipažinti su jų turiniu ir taip nustatyti tam tikrą (svarbią) informaciją, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį [13]. Tuomet, jeigu tai būtina, jie gali padaryti jos kopiją, kuri pridedama prie ataskaitos. Kitaip tariant, „nukopijuotas atvaizdas“ iš pradžių sukuriamas tik tyrimo tikslais.

75. Be to, duomenų indeksavimas, naudojant kriminalistinę kompiuterių programinę įrangą, ir vėlesnis indeksuotų duomenų rūšiavimas gali užimti daug laiko, juo labiau kad šiuo metu įmonės saugo didelius elektroninių duomenų kiekius. Ši informacinių technologijų aplinkos ypatybė taip pat paaiškina, kodėl tyrimui atlikti OLAF naudoja duomenų kopiją. Tai naudinga ir OLAF, ir atitinkamai įmonei, kuri taip gali toliau naudoti originalius duomenis ir laikmenas, kuriose jie laikomi. Taigi, sumažinamas kišimasis į įmonės funkcionavimą, kurį lemia OLAF atliekamas patikrinimas [14]. O bendras draudimas kopijuoti duomenis prieš tai jų nepatikrinus atrodytų netikslingas ir galiausiai nepagrįstas apsunkinimas, trukdantis OLAF naudotis įgaliojimais atlikti patikrinimus ir viršijantis tai, kas būtina tikrinamų įmonių teisėms apsaugoti. Toks draudimas pernelyg apribotų tyrimų, kaip priemonės, būtinos tam, kad OLAF galėtų įgyvendinti savo įgaliojimus kovoti su sukčiavimu, korupcija ir visa kita Sąjungos finansiniams interesams kenčiančia neteisėta veikla, veiksmingumą [15].

76. Šiomis aplinkybėmis nematau priežasčių, dėl kurių OLAF, atsižvelgdama į aplinkybes, negalėjo nuspręsti nagrinėti tikrinamos įmonės skaitmeninėje duomenų laikmenoje esančių duomenų „nukopijuoto atvaizdo“, užuot nagrinėjusi jų originalą. Iš tiesų, kaip Teisingumo

[12] Žr. Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairių 1.9 straipsnį.

[13] Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairių 8.4 straipsnyje nustatyta, kad, „kai jau galima naudotis ekspertizės darbine byla, tyrėjas per BVS ekspertizės duomenų užklausų modulį siunčia rašytines užklausas, siekdamas indeksuoti ekspertizės darbinę bylą <…> Atsakydamas į tyrėjo rašytinę užklausą ir kartu su tyrėju [OLAF skaitmeninių įrodymų specialistas] iš skaitmeninės ekspertizės darbinės bylos paima paieškos kriterijus atitinkančius duomenis, su kuriais tyrėjas gali susipažinti tik kaip su nekeičiamaisiais duomenimis“.

[14] Šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Nexans France ir Nexans / Komisija* (C-606/18 P, EU:C:2020:571, 66 punktas). Vis dėlto pažymėtina, kad OLAF turi galimybę tęsti duomenų, susijusių su įmonės veikla, patikrinimą ne tokios įmonės patalpose tuo atveju, jei konstatuojama, kad taip nepažeidžiama teisė į gynybą ir nepadaroma papildomos žalos atitinkamų įmonių teisėms, palyginti su ta, kuri sukeliama atliekant patikrinimą jų patalpose. OLAF gali taip elgtis, jeigu gali pagrįstai manyti, kad tai pateisinama tyrimo veiksmingumo sumetimais arba siekiant išvengti per didelio kišimosi į atitinkamos įmonės funkcionavimą (šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Nexans France ir Nexans / Komisija*, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 87 ir 90 punktai).

[15] Pagal analogiją žr. (dėl Komisijos įgaliojimų atlikti tyrimą konkurencijos srityje pagal Reglamentą Nr. 1/2003) generalinės advokatės J. Kokott išvadą byloje *Nexans France ir Nexans / Komisija* (C-606/18 P, EU:C:2020:207, 66 punktas).

Teismas neseniai nusprendė dėl panašios procedūros, kurią Komisija vykdo pagal Reglamentą Nr. 1/2003, „tiek tuomet, kai ji nagrinėja originalius duomenis, tiek tuomet, kai analizuoja šių duomenų kopijas, tai yra tie patys duomenys, dėl kurių Komisija atlieka patikrinimą“ [16].

77. Žinoma, priešingai nei Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnyje ir Reglamento Nr. 883/2013 3 straipsnio 3 dalyje, Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 2 dalyje nenurodyta, kad Komisija turi įgyvendinti įgaliojimus atlikti patikrinimus konkurencijos srityje, atsižvelgdama į nacionalinės teisės aktus. Vis dėlto, kaip jau nurodžiau, pirma, šioje byloje neteigiama, kad buvo pažeista taikytina nacionalinė teisė, ir, antra, pats galimybės susipažinti su tikrinamos įmonės kompiuterių duomenimis principas yra aiškiai leidžiamas pagal Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį.

78. Taigi, priešingai, nei teigia apeliantė, ir remiantis analize, kurią Teisingumo Teismas pateikė 2020 m. liepos 16 d. Sprendime *Nexans France ir Nexans / Komisija* (C-606/18 P, EU:C:2020:571, 63 punktas), OLAF teisė susipažinti su el. laiškų rinkiniais, nešiojamojo kompiuterio standžiuoju disku arba tikrinamos bendrovės serveryje saugomais duomenimis ir sukurti „nukopijuotą atvaizdą“ (t. y. „tapatų skaitmeninį atvaizdą“) yra šiuose rinkiniuose ir šiose laikmenose esančių duomenų tyrimo *tarpinis etapas*. Vadovaujantis tokiu požiūriu, po to, kai sukuriamas tapatus skaitmeninis atvaizdas, įrodomąją galią galintys turėti dokumentai rūšiuojant atskiriami nuo likusių duomenų [17]. Todėl toks „kopijavimas“ rūšiavimo tikslais nėra didesnis kišimasis nei pats rūšiavimo veiksmas. Tai savaime nėra papildomi OLAF suteikti įgaliojimai, bet, kaip Bendrasis Teismas teisingai nurodė skundžiamo sprendimo 73 punkte, jie priskirtini prie tyrimo įgaliojimų, kurie OLAF suteikti pagal Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį ir kurie gali būti būtini tam, kad būtų tinkamai atliktas atitinkamas patikrinimas vietoje.

79. Žinoma, taip kopijuoti duomenis prieš tai jų neišnagrinėjus turi būti leidžiama, jeigu paskui OLAF, griežtai paisydama atitinkamos įmonės teisės į gynybą, patikrina, ar jie reikšmingi tyrimo dalykui, o vėliau prie bylos medžiagos prideda dokumentus, kurie šiuo atžvilgiu laikomi reikšmingais, ir ištrina kitus nukopijuotus duomenis [18].

80. Per 2021 m. vasario 10 d. posėdį paklausta apie šią garantiją Komisija aiškiai patvirtino, kad nereikšmingi duomenys iš tiesų buvo sunaikinti praėjus tam tikram laikui, nors apeliantės atstovai tai ginčijo. Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairėse tikrai nėra aiškių su tuo susijusių taisyklių. Vis dėlto galima pažymėti, kad OLAF skaitmeninės ekspertizės operacijų informacinėje brošiūroje nurodyta, jog OLAF saugo duomenis ne ilgiau kaip 15 metų po tyrimo pabaigos. Be to, iš Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairių 10 straipsnio išplaukia, kad, jeigu OLAF tyrimų skyrius vėl nori gauti tapatų skaitmeninį atvaizdą, kuris buvo gautas per kitą tyrimą, jis turi pateikti generaliniam direktoriui naują prašymą suteikti įgaliojimus pagal tuos pačius kriterijus, kurie taikomi siekiant gauti įgaliojimus vykdyti skaitmeninės ekspertizės operaciją per patalpų patikrinimą arba patikrinimą vietoje, ir laikantis reikalavimo išsamiai informuoti tikrinamą asmenį arba ekonominės veiklos vykdytoją. Tai yra svarbios (ir būtinos) garantijos.

81. Svarbu pabrėžti, kad šie tyrimo įgaliojimai OLAF suteikti dėl šiuolaikinių pažangių technologinių priemonių, leidžiančių išsaugoti didžiulius duomenų kiekius, ypatumų. Būtent dėl šio technologinio pajėgumo būtina prieiga iš esmės prie visko tam, kad paskui būtų galima

[16] 2020 m. liepos 16 d. Sprendimas *Nexans France ir Nexans / Komisija* (C-606/18 P, EU:C:2020:571, 62 punktas).

[17] Žr. 13 išnašoje cituojamą Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairių 8.4 straipsnį. OLAF skaitmeninės ekspertizės operacijų informacinėje brošiūroje taip pat primenama, kad „visi tyrimui svarbūs duomenys nustatomi atliekant paiešką pagal reikšminį žodį ir taikant kitus paieškos metodus [ir] tik tokie duomenys pridedami prie bylos medžiagos“.

[18] Šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Nexans France ir Nexans / Komisija* (C-606/18 P, EU:C:2020:571, 64 punktas).

patikslinti paiešką, pavyzdžiui, pagal tinkamus reikšminius žodžius. Šiuo klausimu svarbu aiškiai nurodyti: nors tam, kad OLAF galėtų atlikti duomenų paiešką, jai būtina turėti galimybę susipažinti su iš esmės viskuo, ji taip pat privalo atsižvelgti į atitinkamos įmonės teisėtus interesus, kiek tai susiję su privatumu ir tyrimui nereikšmingų dokumentų konfidencialumu. Bet koks piktnaudžiavimas šiais įgaliojimais – kaip antai nepagrįstas taip surinktų duomenų atskleidimas trečiosioms šalims – būtų laikomas labai šiurkščiu atitinkamo asmens teisių į gynybą pažeidimu ir galėtų sukelti ypač sunkių pasekmių tiek OLAF, tiek jos pareigūnams. Tiesą sakant, šioje byloje reikia pripažinti tik tai, kad joje nieko panašaus nėra nurodyta. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes dėl mano ką tik nurodytų priežasčių siūlau atmesti apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmas dvi dalis.

b) Trečioji dalis

82. Pirmojo pagrindo trečiojoje dalyje *Vialto* ginčija skundžiamo sprendimo 77 ir 79 punktuose Bendrojo Teismo išdėstytus teiginius, kad, pirma, jos argumentai, grindžiami profesinės paslapties saugojimu ir su jos verslo partneriais sudarytų sutarčių nuostatomis, neturi reikšmės Sąjungos deliktinei atsakomybei ir, antra, negalima pripažinti, jog OLAF ją vertė pažeisti šį slaptumą arba šias nuostatas.

83. Visų pirma, priešingai, nei teigia Komisija, nemanau, kad pirmasis kaltinimas, kuriuo grindžiama apeliacinio skundo pirmojo pagrindo trečioji dalis, yra naujas pagrindas, todėl turi būti atmestas kaip nepriimtinas.

84. Žinoma, apeliaciniame procese Teisingumo Teismo jurisdikcija iš principo apsiriboja Bendrojo Teismo atlikto jam nurodytų ieškinio pagrindų vertinimo nagrinėjimu. Vis dėlto argumentas, kuris nebuvo nurodytas pirmojoje instancijoje, nėra naujas pagrindas, nepriimtinas apeliacinio skundo stadijoje, jeigu juo tik išplečiami argumentai, pateikti pagrinde, išdėstytame Bendrojo Teismo nagrinėtame ieškinyje [19].

85. Vis dėlto atsižvelgiant į skundžiamo sprendimo 77 punktą aišku, kad nuo pat pradžių apeliantė, siekdama pateisinti atsisakymą perduoti tam tikrus OLAF prašomus duomenis, rėmėsi argumentu, susijusiu su profesine paslaptimi ir jos su verslo partneriais sudarytų sutarčių nuostatomis. Šiomis aplinkybėmis akivaizdu, kad šio argumento „performulavimas“ atsižvelgiant į piktnaudžiavimo teise sąvoką yra tik Bendrajame Teisme jau pateikto argumento išplėtojimas. Teigiant, kad Bendrasis Teismas jį klaidingai įvertino, toks apeliacinio skundo pagrindas tik papildo argumentą, jau pateiktą Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio pagrinde. Taigi šią apeliacinio skundo pirmojo pagrindo dalį reikia pripažinti priimtina.

86. Vis dėlto šis argumentas man atrodo nereikšmingas. Iš tiesų jis yra bendresnio argumento, kad *Vialto* patyrė žalą dėl to, kad OLAF pažeidė Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį, nes rinko su patikrinimu nesusijusią informaciją, dalis. Aš pats manau, kad Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, kai patvirtino, kad OLAF įgyvendino savo įgaliojimus atlikti patikrinimą. Be to, atsižvelgiant į bylos medžiagą aišku, kad per šį patikrinimą OLAF pasiūlė apeliantės duomenims taikyti specialią procedūrą, skirtą su profesine paslaptimi susijusiems duomenims [20]. Šiomis aplinkybėmis man atrodo, kad bet kuriuo atveju atsižvelgiant į apeliantės argumentą,

[19] Šiuo klausimu žr. 2020 m. gruodžio 9 d. Sprendimą *Groupe Canal + / Komisija* (C-132/19 P, EU:C:2020:1007, 28 punktas).

[20] Žr. Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairių 6.3 straipsnį.

grindžiamą profesine paslaptimi ir jos sudarytų sutarčių sąlygomis, nebūtų galima daryti išvados, kad buvo padarytas pakankamai šiurkštus teisės nuostatos, kuria siekiama jai suteikti teises, pažeidimas. Taigi šis argumentas nereikšmingas.

87. Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo trečiojoje dalyje apeliantės pateiktas antrasis kaltinimas taip pat yra nereikšmingas. Pateikdama šį kaltinimą *Vialto* teigia, kad, priešingai, nei Bendrasis Teismas nusprendė skundžiamo sprendimo 79 punkte, ji niekada netvirtino, kad OLAF ją vertė pažeisti profesinės paslapties slaptumą ir tam tikras sutarčių nuostatas. Apeliantės teigimu, Bendrasis Teismas priėmė sprendimą dėl argumento, kuris nebuvo pateiktas, ir vien dėl to nagrinėjamas skundžiamo sprendimo punktas turi būti panaikintas. Vis dėlto turi būti laikoma, kad šis kaltinimas yra nereikšmingas, nes skundžiamo sprendimo 79 punkte Bendrasis Teismas atmetė argumentą, kuris, kaip teigiama, nebuvo pateiktas. Be to, iš tame skundžiamo sprendimo punkte vartojamų žodžių „bet kuriuo atveju“ išplaukia, kad tame punkte Teisingumo Teismo pateiktą vertinimą lėmė didelis apdairumas, jeigu būtų nuspręsta, kad *Vialto* gali remtis profesinės paslapties argumentu ir savo sutarčių nuostatomis, siekdama pateisinti atsisakymą leisti susipažinti su tam tikra informacija.

88. Taigi, pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti kaip iš dalies nepagrįstą ir iš dalies nereikšmingą.

B. Antrasis apeliacinio skundo pagrindas, susijęs su teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimu

1. Šalių argumentai

89. Pateikdama antrąjį apeliacinio skundo pagrindą *Vialto* tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir nepakankamai motyvavo savo sprendimą, kiek tai susiję su tariamu teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimu.

90. Pirma, skundžiamas sprendimas yra nepakankamai motyvuotas, nes jame nepaaiškinta, kuri iš trijų sąlygų, būtinų tam, kad būtų galima remtis teisėtų lūkesčių principu, šioje byloje neįvykdyta, be to, jame nenagrinėjama nė viena iš jų.

91. Antra, skundžiamo sprendimo 118 punkte tariamai padaryta teisės klaida, nes jame nepaisoma jurisprudencijos, pagal kurią draudžiama atgaline data atšaukti administracinį teisės aktą (nesvarbu, ar jis teisėtas, ar ne), kuriuo suteikiamos subjektinės teisės arba panašios garantijos. Vis dėlto pirmąją patikrinimo dieną OLAF tyrėjų suteiktos garantijos dėl patikrinimo procedūros buvo teisėtos. Todėl OLAF darbuotojai negalėjo atšaukti šių garantijų *a posteriori* ir reikalauti, kad patikrinimas vietoje būtų atliktas taip, tarsi tokios garantijos niekada nebūtų buvusios suteiktos.

92. Trečia, apeliantė tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes tame pačiame skundžiamo sprendimo punkte nusprendė, kad *Vialto* negali remtis teisėtų lūkesčių dėl tam tikros praktikos taikymo jos naudai nukrypstant nuo tam tikros nuostatos pažeidimu, jeigu ji veikė nesąžiningai. Vis dėlto apeliantė mano, kad OLAF prašymai prieštaravo Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 daliai, kad ji jau buvo išreiškusi savo požiūrį nuo pirmos patikrinimo dienos ir kad jeigu OLAF darbuotojai būtų manę, jog ji neteisėtai trukdo jų tyrimui, turėjo prašyti nacionalinės valdžios institucijų pagalbos pagal šio reglamento 9 straipsnį. Šiomis aplinkybėmis *Vialto* mano, kad nebuvo galima įrodyti jokio jos nesąžiningumo.

93. Komisija daro išvadą, kad antrasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas.

94. Pirma, Bendrasis Teismas pakankamai motyvavo savo išvadą dėl to, kad teisėtų lūkesčių apsaugos principas nebuvo pažeistas. Antra, apeliantė nepaaiškina, kokias garantijas tariamai suteikė OLAF, ir bet kuriuo atveju pasitikėjimas, apie kurį kalba *Vialto*, buvo pakirstas dėl jos pačios elgesio. Trečia, šioje byloje nėra prasmės remtis su administracinių aktų atšaukimu susijusiais principais ir tai bet kuriuo atveju nepagrįsta, nes OLAF atliekamas patikrinimas vietoje nėra administracinis aktas arba bent toks administracinis aktas, kuriuo suteikiamos subjektinės teisės ar panašios garantijos.

2. Analizė

95. Antrąjį apeliacinio skundo pagrindą *Vialto* grindžia trimis argumentais: pirma, tuo, kad Bendrasis Teismas nemotyvavo savo pateikto su teisėtų lūkesčių apsaugos principu susijusių argumentų vertinimo; antra draudimu atšaukti teisėtą administracinį aktą, suteikiantį subjektines teises arba panašias garantijas; ir, trečia, teisės klaida, padaryta dėl to, kad Bendrasis Teismas teigė, jog *Vialto* negali remtis teisėtų lūkesčių dėl tam tikros praktikos, kuria buvo nukrypta nuo įprastos tikrinimo tvarkos, taikymo pažeidimu, nes atsisakė įvykdyti OLAF teisėtą prašymą.

96. Siūlau šiuos argumentus nagrinėti kartu, nes jie visi iš esmės susiję su pirminiu *Vialto* „teisėtų lūkesčių“ buvimo klausimu. Kaip Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo skundžiamo sprendimo 114 punkte, teisė remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu reiškia, kad atitinkamam asmeniui kompetentingos Sąjungos institucijos suteikė tikslių, nesąlyginių ir tarpusavyje derančių garantijų, kildinamų iš patvirtintų ir patikimų šaltinių. Tačiau asmuo negali teigti, kad buvo pažeistas šis principas, jeigu tokių garantijų jam nebuvo suteikta [21]. Be to, dėl šių garantijų asmeniui, kuriam jos skirtos, turi kilti teisėtų lūkesčių („attente légitime“) [22].

97. Draudimas atšaukti administracinį aktą taip pat pateisinamas būtinybe nepažeisti asmens, kuriam skirta atitinkama priemonė, teisėtų lūkesčių [23]. Kitaip tariant, atšaukti administracinį aktą draudžiama tik jeigu asmuo, kurio naudai priimtas sprendimas, turėjo teisėtų lūkesčių, kad šiuo sprendimu klausimas išspręstas galutinai [24].

98. Taigi, jeigu paaiškėtų, kad šioje byloje ši sąlyga neįvykdyta (o aš manau, kad taip ir buvo), paskutiniai du argumentai, kuriais apeliantė grindžia antrąjį apeliacinio skundo pagrindą, būtų nepagrįsti. Tokiu atveju aplinkybė, kad Bendrasis Teismas nenurodė pakankamai motyvų, neturėtų įtakos *Vialto* argumento dėl teisėtų lūkesčių apsaugos principo atmetimo pagrįstumui, todėl būtų nereikšminga.

99. Visų pirma reikia priminti, kad teisė reikalauti teisėtų lūkesčių apsaugos, kaip iš teisinio saugumo principo išplaukianti teisė, turi būti taikoma visiems asmenims, kurių padėtis tokia, kad matyti, jog Sąjungos administracija jiems sukėlė pagrįstų lūkesčių („espérances fondées“).

[21] 2020 m. liepos 16 d. Sprendimas *ADR Center / Komisija* (C-584/17 P, EU:C:2020:576, 75 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[22] Šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 25 d. Sprendimą *Sviluppo Italia Basilicata / Komisija* (C-414/08 P, EU:C:2010:165, 107 punktas).

[23] Šiuo klausimu žr. 1987 m. vasario 26 d. Sprendimą *Consorzio Cooperative d'Abruzzo / Komisija* (15/85, EU:C:1987:111, 12 punktas) ir 1991 m. birželio 20 d. Sprendimą *Cargill / Komisija* (C-248/89, EU:C:1991:264, 20 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[24] Schønberg, S. J. „Legal Certainty and Revocation of Administrative Decisions: A Comparative Study of English, French and EC Law“, *Yearbook of European Law*, t. 19, Issue 1, 1999, p. 257–298, ypač p. 291. Taip pat žr. Ragnelmalm, H. „Confiance légitime et délai raisonnable“, *Mélanges en hommage à Fernand Schockweiler*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 1999, p. 511–522, ypač p. 517 ir 518.

Garantijos, galinčios sukelti tokių lūkesčių, yra bet kokia forma pateikta tiksli, nesąlygiška, nuosekli informacija, kurią suteikia tam teisę turintys patikimi šaltiniai. Kita vertus, niekas negali remtis šio principo pažeidimu, jei administracija jam nesuteikė konkrečių garantijų [25].

100. Taigi, labai svarbu nustatyti, kokius teisėtus lūkesčius šioje byloje aptariamu atveju OLAF suteikė *Vialto*. Kitaip tariant, kokių tikslių, nesąlyginių ir nuoseklių garantijų dėl ginčijamos skaitmeninės ekspertizės operacijos *Vialto* gavo iš OLAF?

101. Pati *Vialto* apeliaciniame skunde teigia, kad skundžiamo sprendimo 116 punkte Bendrasis Teismas nurodė, kokias garantijas suteikė OLAF tyrėjai. Vis dėlto pagal šį punktą OLAF tyrėjai, reaguodami į apeliantės išreikštą susirūpinimą, sutiko nukrypti nuo Skaitmeninės ekspertizės procedūrų gairėse nustatytos tvarkos dėl, pirma, skaitmeninės laikmenos, kurioje saugomi sukurti tapatūs skaitmeniniai atvaizdai, gavimo ir tvarkymo vietos, ir, antra, dėl pačios tokios laikmenos.

102. Tai patvirtina 2016 m. balandžio 12 ir 13 d. *Vialto* patikrinimo vietoje ataskaitos ir jų apibendrinimas skundžiamo sprendimo 52 ir 53 punktuose, kurių apeliantė neginčija. Nors taip OLAF tyrėjai suteikė tikslias, nesąlygines ir nuoseklias garantijas, svarbu paminėti, kad jos apėmė tik vietą, kur turėjo būti atliekamas duomenų tvarkymas pagal reikšminius žodžius, ir šiai indeksavimo bei paieškos procedūrai naudojamą laikmeną. OLAF tyrėjai niekada neleido suprasti, kad jie sutinka paisyti apeliantės noro iš anksto atskirti su aptariamu projektu susijusius duomenis nuo duomenų, kurie su juo nesusiję. Priešingai, atsižvelgiant į minėtas ataskaitas, kurias pasirašė vienas iš *Vialto* vykdomųjų direktorių, akivaizdu, kad pirmajame procedūros etape turėjo būti padarytos standžiųjų diskų ir iš anksto atrinktų serveryje esančių aplankų kriminalistinės skaitmeninės kopijos ir nebuvo nustatyta jokių su tuo susijusių apribojimų.

103. Šiomis aplinkybėmis negalima pritarti argumentui, kad sprendimu nutraukti skaitmeninės ekspertizės operaciją po to, kai *Vialto* atsisakė visapusiškai bendradarbiauti atliekant tyrimą, t. y. be kita ko, atsisakė pateikti tyrimui svarbią finansinę informaciją, OLAF pažeidė *Vialto* teisėtus lūkesčius. Iš tiesų teisėtų lūkesčių apsaugos tikslas yra tiesiog užtikrinti, kad valdžios institucijos laikytųsi prisiimtų teisėtų įsipareigojimų ir veiktų atsižvelgdamos į jų sukeltus teisėtus lūkesčius [26] – nei daugiau, nei mažiau. Šiuo požiūriu teisėtų lūkesčių principo įgyvendinimas (atitinkamais atvejais) yra tik Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 41 straipsnyje nustatytos gero administravimo garantijos įgyvendinimas praktikoje. Vis dėlto nagrinėjamu atveju šie lūkesčiai gali būti susiję tik su pirmųjų kriminalistinių skaitmeninių kopijų padarymu įmonės patalpose, duomenų indeksavimu ir rūšiavimu šiose patalpose, tam naudojant *Vialto* suteiktą įrangą.

104. Taigi, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 118 punkte nusprendė, kad *Vialto* negali remtis tuo, kad buvo pakankamai šiurkščiai pažeistas teisėtų lūkesčių, kurių ji turėjo dėl nuo galiojančių nuostatų jos naudai nukrypstančios praktikos taikymo, nors atsisakė įvykdyti OLAF darbuotojų prašymus pagal Reglamento Nr. 2185/96 7 straipsnio 1 dalį ir skaitmeninės ekspertizės procedūrų gaires, principas.

105. Be to, nors šis skundžiamo sprendimo punktas galbūt nėra itin aiškus, vis dėlto jis tinkamai grindžiamas nuorodomis į sąlygas, taikomas teisėtų lūkesčių apsaugos principui, ir aiškiu OLAF pasiūlymo, kurį būtų galima pavadinti pasiūlymu nukrypti nuo taikytinų nuostatų, apibūdinimu.

[25] 2019 m. gruodžio 3 d. Sprendimas *Čekijos Respublika / Parlamentas ir Taryba* (C-482/17, EU:C:2019:1035, 153 punktas).

[26] Šiuo klausimu žr. Gautron, J.-C. „Le principe de protection de la confiance légitime“, *Le droit de l'Union européenne en principes. Liber amicorum en l'honneur de Jean Raux*, Apogée, Rennes, 2006, p. 199–218, ypač p. 210.

Taigi, galima suprasti, kad Bendrasis Teismas atmetė *Vialto* argumentą dėl teisėtų lūkesčių apsaugos, nes *Vialto* nebuvo suteikta konkrečių garantijų dėl skaitmeninės ekspertizės operacijos apribojimų *sensu stricto*.

106. Su tuo susijusių motyvų nepateikimas bet kuriuo atveju neturėtų reikšmės šio argumento atmetimo pagrįstumui ir dėl šios priežasties – skundžiamo sprendimo rezoliucinei daliai. Todėl aplinkybė, kad tariamai nebuvo nurodyti motyvai, turėtų būti laikoma nereikšminga [27].

107. Taigi, manau, kad apeliacinio skundo antrąjį pagrindą reikia atmesti.

C. Trečiasis apeliacinio skundo pagrindas, susijęs su teisės būti išklausytam pažeidimu

1. Šalių argumentai

108. Trečiajame apeliacinio skundo pagrinde apeliantė pateikia kelis argumentus, kuriais kritikuojami Bendrojo Teismo argumentai dėl teisės būti išklausytam.

109. Pirma, skundžiamo sprendimo 121 punkte padarytos išvados dėl to, kad OLAF ją tariamai išklausė, nėra reikšmingos nagrinėjant klausimą, ar Plėtros GD pažeidė jos teisę būti išklausytai. Antra, Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes, nes skundžiamo sprendimo 94 ir 122 punktuose nurodė, kad Plėtros GD pozicija nebuvo privaloma CFSA. Kaip Bendrasis Teismas pripažino skundžiamo sprendimo 93 punkte, iš bylos medžiagos matyti, kad šis GD paprašė CFSA imtis *Vialto* atžvilgiu būtinų priemonių dėl to, kad ši pažeidė sutartinius įsipareigojimus. Toks prašymas turėjo būti privalomas CFSA. Dėl tokio faktinių aplinkybių iškraipymo Bendrasis Teismas klaidingai taikė teisę. Bendrasis Teismas turėjo padaryti išvadą, kad Plėtros GD privalėjo išklausyti *Vialto* prieš paprašydamas CFSA imtis nagrinėjamoje sutartyje numatytų būtinų priemonių dėl to, kad *Vialto* pažeidė sutartinius įsipareigojimus. Trečia, Plėtros GD turėjo atsižvelgti į *Vialto* teisę būti išklausytai ir kai teikė rekomendaciją sustabdyti aptariamos sutarties arba šios sutarties dalies, kurią vykdo *Vialto*, vykdymą. Iš tiesų remdamasi 2019 m. balandžio 4 d. Sprendimu *OZ / EIB* (C-558/17 P, EU:C:2019:289) apeliantė tvirtina, kad teisė būti išklausytam turi būti gerbiama ir tais atvejais, kai Sąjungos institucija teikia neįpareigojančias rekomendacijas.

110. Komisija pritaria Bendrojo Teismo požiūriui dėl teisės būti išklausytam ir teigia, kad trečiąjį pagrindą reikia atmesti.

2. Analizė

111. Pateikdama trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantė remiasi keliais argumentais, kurie nėra aiškiai susiję, prisidengdama teisės klaidomis ir faktinių aplinkybių iškraipymu. Iš esmės pateikti trys argumentai. Pirma, *Vialto* ginčija reikšmę, kurią Bendrasis Teismas, nagrinėdamas, ar Plėtros DG pažeidė jos teisę būti išklausytai, suteikė tam, kad ją buvo išklausiusi OLAF. Antra, ji kritikuoja Bendrąjį Teismą dėl to, kad šis iškraipė faktines aplinkybes, nes teigė, kad Plėtros GD pozicija dėl priemonių, kurių reikia imtis *Vialto* atžvilgiu ir kurios buvo nurodytos CFSA, šiai

[27] Šiuo klausimu žr. 2020 m. rugsėjo 22 d. Sprendimą *Austrija / Komisija* (C-594/18 P, EU:C:2020:742, 47 ir 50 punktai).

nebuvo privaloma, ir dėl to buvo klaidingai taikoma teisė. Trečia, *Vialto* tvirtina, kad Plėtros GD pažeidė jos teisę būti išklausytai ir kai paragino sustabdyti aptariamos sutarties arba tos sutarties dalies, kurią vykdė *Vialto*, vykdymą.

112. Dėl antrojo argumento pažymėtina, jog, atsižvelgiant į neginčijamą skundžiamo sprendimo 89 punktą, atrodo, kad 2016 m. spalio 13 d. raštu Plėtros GD pranešė CFSA manantis, jog atsisakiusi bendradarbiauti OLAF atliekant tyrimą *Vialto* pažeidė bendrųjų sąlygų 25 straipsnio 2 ir 3 dalis ir kad šiomis aplinkybėmis jis paragino CFSA pagal tas pačias bendrąsias sąlygas imtis tinkamų priemonių dėl sutarties pažeidimo. Šiuo klausimu jis pridūrė, kad CFSA kaip vieną iš praktinių galimybių gali svarstyti sustabdyti aptariamos sutarties ar tos jos dalies, kurią vykdo apeliantė, vykdymą.

113. Kaip apeliantė pripažįsta apeliaciniame skunde, atsižvelgiant į minėtą 2016 m. spalio 13 d. Plėtros GD susirašinėjimą ir į 2016 m. lapkričio 11 d. CFSA raštą akivaizdu, kad Komisija ją *paragino* imtis tinkamų priemonių dėl sutarties pažeidimo. Tai ne vien paprasta formuluotė – šie žodžiai atspindi taisykles, reglamentuojančias įgyvendinant IPA sudarytą sutartį, ir kompetencijos pasidalijimą tarp dalyvaujančių institucijų.

114. Nors Komisija pasilieka visą galutinę atsakomybę už bendrąjį biudžetą, būtent veiklos struktūra atsako už atitinkamos programos valdymą ir įgyvendinimą laikantis patikimo finansų valdymo principo [28]. Teisingumo Teismas jau yra tai pabrėžęs jurisprudencijoje. Iš tiesų „ES nepriklausančių šalių sudarytos viešosios sutartys, kurioms gali būti suteikta pagalba pagal IPA, atsižvelgiant į decentralizuoto valdymo principą ir toliau yra nacionalinės sutartys, kurias gali rengti, dėl kurių gali derėtis ir kurias gali sudaryti tik nacionalinė perkančioji organizacija, atsakinga už jų vykdymą, o Komisijos atstovai šių sutarčių sudarymo procedūroje dalyvauja tik tiek, kiek tai susiję su nustatymu, ar įvykdytos Sąjungos finansavimo teikimo sąlygos. Be to, pasiūlymus teikiančios įmonės, su kuriomis sudaroma tokia sutartis, užmezga teisinius santykius tik su už sutartį atsakinga Sąjungai nepriklausančia šalimi, o Komisijos atstovų priimtos priemonės jų atžvilgiu negali būti laikomos Sąjungos sprendimu, kuriuo pakeičiamas tos Sąjungai nepriklausančios šalies sprendimas“ [29].

115. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, nemanau, kad būtų galima daryti išvadą, jog skundžiamo sprendimo 94 ir 122 punktuose, kuriuose Teisingumo Teismas konstatavo, kad sprendimą pašalinti apeliantę iš aptariamos sutarties priėmė CFSA, nesaistoma su tuo susijusio Plėtros GD požiūrio, buvo kaip nors iškraipytos faktinės aplinkybės arba padaryta teisės klaida.

116. Kartu pažymėtina, jog, nepaisant to, kad Komisijos su *Vialto* nesieja sutartiniai santykiai, klausimas, ar ji turėjo išklausyti apeliantę prieš išdėstydama pasiūlymus CFSA, vis dėlto yra atskiras klausimas.

117. Chartijos 41 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teisė į gerą administravimą apima, pirma, kiekvieno asmens teisę būti išklausytam prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę, antra, kiekvieno asmens teisę susipažinti su savo byla, laikantis teisėto konfidencialumo ir profesinio bei verslo slaptumo, ir, trečia, administracijos pareigą pagrįsti savo

[28] Žr. Reglamento Nr. 718/2007 10 straipsnio 1 dalį ir 28 straipsnio 2 dalį.

[29] 2013 m. liepos 4 d. Nutartis *Diadikasia Symvouloi Epicheiriseon / Komisija ir kt.* (C-520/12 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2013:457, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

sprendimus. Konkrečiai kalbant, teisė būti išklausytam bet kuriam asmeniui užtikrina galimybę vykstant administracinei procedūrai iki sprendimo, galinčio neigiamai paveikti jo interesus, priėmimo tinkamai ir veiksmingai pareikšti savo nuomonę [30].

118. Nagrinėjamu atveju, nepaisant to, kad sprendimą pašalinti *Vialto* iš aptariamos sutarties priėmė CFSA, o ne Komisija, vargu ar galima teigti, kad Komisijos raginimas CFSA imtis tinkamų priemonių dėl *Vialto* padaryto aptariamos sutarties pažeidimo ir jos sprendimas pripažinti, kad už *Vialto* pagal tą sutartį suteiktas paslaugas sumokėta suma negali būti finansuojama Sąjungos, nėra sprendimas, *galintis* neigiamai paveikti jos interesus, kaip tai suprantama pagal Chartijos 41 straipsnio 2 dalį. Visiškai akivaizdu, kad net jeigu sprendimą faktiškai priėmė CFSA, Komisijos įsikišimas buvo svarbi (galbūt net lemiama) aplinkybė šiame procese.

119. Be to, nors neginčijama, kad OLAF tyrimo įgaliojimus vykdo visiškai nepriklausomai nuo Komisijos, kurios nors vyriausybės arba bet kurios kitos institucijos ar įstaigos [31], vis dėlto iš Reglamento Nr. 883/2013 išplaukia, kad baigusi tyrimus ji gali tik teikti rekomendacijas. Iš tiesų pagal Reglamento Nr. 883/2013 11 straipsnio 1 dalį jai baigus tyrimą turi būti parengta ataskaita. Tuomet kartu su ataskaita pateikiamos generalinio direktoriaus rekomendacijos dėl to, ar institucijos, įstaigos, tarnybos bei agentūros ir atitinkamų valstybių narių valdžios institucijos turėtų imtis veiksmų. Dėl išorės tyrimo Reglamento Nr. 883/2013 11 straipsnio 3 dalyje patikslinta, kad ataskaitos ir rekomendacijos turi būti siunčiamos atitinkamų valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms ir prireikus – kompetentingoms Komisijos tarnyboms.

120. Taigi, esant tokiam teisiniam reglamentavimui, akivaizdu, kad ir OLAF, ir Sąjungos institucija, įstaiga, tarnyba ar agentūra arba atitinkamos valstybės narės valdžios institucija, kuriai teikiama ataskaita ir rekomendacijos, iš esmės turi išklausyti asmenį arba įmonę, kurių atžvilgiu OLAF atlieka tyrimą, nes būtent šios institucijos ir valstybės narės įstaigos galiausiai priimtų tokiam asmeniui arba įmonei nepalankų sprendimą [32].

121. Vis dėlto nereikia pamiršti, kad, pirma, teisės būti išklausytam – kaip ir kitų teisių į gynybą – pažeidimas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į specifines kiekvieno nagrinėjamo atvejo aplinkybes [33] ir, antra, šia teise siekiama dvigubo tikslo. Viena vertus, ji užtikrina, kad administracinė institucija kuo tiksliau ir teisingiau nustatytų faktines aplinkybes, ir taip padeda išnagrinėti bylos medžiagą ir iš esmės užtikrinti gerą administravimą. Kita vertus, ji leidžia užtikrinti veiksmingą suinteresuotojo asmens gynybą [34].

122. Teisingumo Teismo teigimu, taisykle, kad asmeniui, kurio nenaudai priimamas sprendimas, turi būti suteikta galimybė prieš jį priimant pateikti pastabas, siekiama užtikrinti, kad kompetentinga valdžios institucija galėtų atsižvelgti į visas svarbias aplinkybes. Siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamo asmens ar įmonės apsaugą, ji, be kita ko, skirta, kad šie galėtų ištaisyti klaidą ar pateikti informacijos apie individualią situaciją, dėl kurios sprendimas būtų priimtas arba nepriimtas, arba jis būtų vienokio ar kitokio turinio [35].

30 Šiuo klausimu žr. 2019 m. balandžio 4 d. Sprendimą *OZ / EIB* (C-558/17 P, EU:C:2019:289, 52 ir 53 punktai) ir 2020 m. birželio 25 d. Sprendimą *SatCen / KF* (C-14/19 P, EU:C:2020:492, 116 ir 117 punktai).

31 Žr. Komisijos sprendimo 1999/352 3 straipsnį.

32 Pagal analogiją žr. 2019 m. balandžio 4 d. Sprendimą *OZ / EIB* (C-558/17 P, EU:C:2019:289, 56 punktas), susijusį su procedūra, per kurią Sąjungos institucijos vidaus komitetas teikia rekomendacijas.

33 Šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 25 d. Sprendimą *Solvay / Komisija* (C-110/10 P, EU:C:2011:687, 63 punktas).

34 Šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 4 d. Sprendimą *EIVT / De Loecker* (C-187/19 P, EU:C:2020:444, 69 punktas).

35 Šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 3 d. Sprendimą *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics* (C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 38 punktas).

123. Šioje byloje, atsižvelgiant į skundžiamą sprendimą ir *Vialto* apeliacinį skundą, galima daryti išvadą, kad Komisijos aktas, dėl kurio, *Vialto* nuomone, prieš jį priimant ji turėjo būti išklausyta, yra 2016 m. spalio 13 d. CFSA nusiųstas raštas [36]. Tuo raštu Plėtros GD pranešė CFSA, kad, nepaisydama bendrųjų sąlygų 25 straipsnyje nustatytų įsipareigojimų, *Vialto* nesutiko leisti OLAF susipažinti su informacija, kurios šiai reikėjo tyrimams atlikti, remdamasi tam tikromis konfidencialumo sąlygomis ir pasirinktu aptariamos sutarties aiškinimu.

124. Žinoma, ši faktinė informacija jau buvo nurodyta patikrinimų vietoje ataskaitose. Šiuo klausimu, kaip Bendrasis Teismas teisingai nusprendė skundžiamo sprendimo 121 punkte, apeliantė tikrai turėjo galimybę užginčyti šiose ataskaitose esančią informaciją ir ją pakomentuoti 2016 m. gegužės 6 d. rašte. 2016 m. rugsėjo 23 d. rašte *Vialto* taip pat galėjo pateikti pastabas dėl 2016 m. rugsėjo 14 d. OLAF rašto, kuriuo buvo pranešta, kad ji laikoma asmeniu, kurio atžvilgiu atliekamas tyrimas dėl įtarimų korupcija arba sukčiavimu, kiek tai susiję su aptariamu projektu. Vis dėlto nei iš skundžiamo sprendimo, nei iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, nei iš Komisijos atsakymų į per 2021 m. vasario 10 d. posėdį iškeltus su tuo susijusius klausimus neišplaukia, kad Plėtros GD žinojo apie šiuos dokumentus arba *a fortiori* apie apeliantės juose pateiktus gynybos argumentus, kai 2016 m. spalio 13 d. nusiuntė ginčijamą raštą CFSA. Taigi, šiomis konkrečiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad negalima teigti, jog Komisija turėjo galimybę iš tiesų atsižvelgti į visą reikšmingą informaciją, susijusią su *Vialto* individualia padėtimi tuo metu, kai raštu paragino CFSA imtis tam tikrų sutartinių priemonių.

125. Manau, kad reikia padaryti išvadą, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 122 punkte nusprendė, kad *Vialto* negalėjo remtis Komisijos pareiga išklausyti jos pastabų, nes sprendimą ją pašalinti iš aptariamos sutarties priėmė CFSA, o ne Komisija.

126. Taigi, mano nuomone, *Vialto* apeliaciniam skundui pagrįsti nurodytam trečiajam pagrindui reikia pritarti tiek, kiek jis susijęs su jos teisės būti išklausytai Komisijos pažeidimu. Reikia patenkinti apeliacinį skundą ir panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek jame nuspręsta, kad apeliantė negalėjo remtis Komisijos pareiga išklausyti jos pastabų prieš CFSA priimant sprendimą pašalinti ją iš aptariamos sutarties.

VII. Ieškinys Bendrajame Teisme

127. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnį, jei apeliacinis skundas pagrįstas, Teisingumo Teismas, panaikindamas Bendrojo Teismo sprendimą, gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti.

128. Šioje byloje būtent taip ir yra.

129. Iš tiesų, kaip Bendrasis Teismas teisingai priminė skundžiamo sprendimo 34 punkte, Europos Sąjungos deliktinės atsakomybės, kaip ji suprantama pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, atsiradimas siejamas su tam tikrų sąlygų įvykdymu, t. y. veiksmų, kuriais kaltinama Sąjungos institucija, neteisėtumu, žalos realumu ir priežastinio ryšio tarp institucijos veiksmų ir nurodytos žalos buvimu [37].

[36] Žr. skundžiamo sprendimo 89 punktą ir *Vialto* apeliacinio skundo 73 punktą. Kiti du tame punkte nurodyti raštai yra ne Komisijos dokumentai, o 2016 m. lapkričio 11 d. CFSA konsorciumui išsiųstas raštas ir 2017 m. sausio 10 d. CFSA *Vialto* išsiųstas raštas.

[37] Šiuo klausimu žr. 2014 m. spalio 14 d. Sprendimą *Giordano / Komisija* (C-611/12 P, EU:C:2014:2282, 35 punktas) ir 2019 m. rugsėjo 5 d. Sprendimą *Europos Sąjunga / Guardian Europe ir Guardian Europe / Europos Sąjunga* (C-447/17 P ir C-479/17 P, EU:C:2019:672, 147 punktas).

130. Pastaroji priežastinio ryšio sąlyga susijusi su pakankamai tiesioginiu Sąjungos institucijų elgesio ir žalos priežastiniu ryšiu, kurį turi įrodyti ieškovas, todėl elgesys, kuriuo kaltinama institucija, turi būti pagrindinė žalos priežastis [38].

131. Vis dėlto atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, kadangi padaryta išvada, kad Bendrasis Teismas neiškraipė faktinių aplinkybių ir nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė, kad sprendimą pašalinti apeliantę iš aptariamos sutarties priėmė CFSA, nesaistoma požiūrio, kurio šiuo klausimu laikėsi Plėtros GD, negalima konstatuoti, kad veiksmai, kuriais kaltinama Komisija, buvo pagrindinė *Vialto* nurodytos žalos priežastis.

132. Taigi, kadangi Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad, jeigu viena iš Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygų neįvykdyta, turi būti atmestas visas ieškinys ir nereikia nagrinėti kitų Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygų [39], reikia pripažinti, kad apeliantės pateiktas prašymas atlyginti žalą neišvengiamai bet kuriuo atveju turėtų būti atmestas.

VIII. Bylinėjimosi išlaidos

133. Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teismas priima galutinį sprendimą byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

134. Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 3 dalį, kuri pagal jo 184 straipsnio 1 dalį taikoma ir apeliaciniame procese, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Tačiau Teismas gali nuspręsti, kad, be savo bylinėjimosi išlaidų, viena šalis padengia dalį kitos šalies bylinėjimosi išlaidų, jeigu tai pateisinama atsižvelgiant į nagrinėjamos bylos aplinkybes.

135. Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į tai, kad skundžiamas sprendimas turėtų būti iš dalies panaikintas, bet turėtų būti atmestas prašymas atlyginti žalą, atrodo tikslinga nuspręsti, jog apeliantė ir Komisija turėtų padengti kiekviena savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas pirmojoje instancijoje ir apeliaciniame procese.

IX. Išvada

136. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui siūlau:

– panaikinti 2019 m. birželio 26 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Vialto Consulting / Komisija* (T-617/17, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:446) tiek, kiek jame nuspręsta, kad apeliantė negalėjo remtis Komisijos pareiga išklausyti jos pastabas prieš CFSA priimant sprendimą ją pašalinti iš aptariamos sutarties,

– atmesti likusią apeliacinio skundo dalį,

[38] Šiuo klausimu žr. 2018 m. gruodžio 13 d. Sprendimą *Europos Sąjunga / Gascogne Sack Deutschland ir Gascogne* (C-138/17 P ir C-146/17 P, EU:C:2018:1013, 22 punktas) ir 2019 m. rugsėjo 5 d. Sprendimą *Europos Sąjunga / Guardian Europe ir Guardian Europe / Europos Sąjunga* (C-447/17 P ir C-479/17 P, EU:C:2019:672, 32 punktas).

[39] Šiuo klausimu žr. 2019 m. rugsėjo 5 d. Sprendimą *Europos Sąjunga / Guardian Europe ir Guardian Europe / Europos Sąjunga* (C-447/17 P ir C-479/17 P, EU:C:2019:672, 148 punktas).

– atmesti *Vialto Consulting* ieškinį dėl tariamai patirtos žalos dėl tariamai neteisėtų Europos Komisijos ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) veiksmų, susijusių su jos pašalinimu iš paslaugų teikimo sutarties Nr. TR2010/0311.01-02/001, atlyginimo,

– nurodyti *Vialto Consulting* ir Europos Komisijai padengti savo bylinėjimosi pirmojoje ir apeliacinėje instancijose išlaidas.